

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERADT NYASTE SÖNDAGSMAGASIN.

(N:o 44. Utkommer hvarje Söndag. Götheborg den 29 October 1854. Pris för år: 6 R:dr 32 sk. R:co. (VIII årgången)

Brigham Young och Mormonerne.

Brigham Young, Mormonernes öfverhufvud eller president, som ursprungligen var timmerman till yrket och som nu är omkring 50 år gammal — är likasom sektens stiftare, Joseph Smith, född i staten Vermont. Denne man var en bland mormonismens första bekännare. Han är begåfvad med ett sällsynt förstånd, omtänksamhet och slughet, med en fast, energisk och ihärdig karakter, drift och duglighet, kort sagdt, med alla de egenskaper, som erfordras till att sammanhålla och regera en brokig människomassa af olika karakter och bildning, af olika släkten och tungomål; ty, som bekant, utsände Mormonerne missionärer till alla världens hörn, och de hafva äfven lyckats att locka åtskilliga tusenden från andra länder, till och med från andra världsdelar öfver till Saltsjön i Nordamerika, hvarest Mormonerne under senare tiden uppslagit sina bopålar. — Men för att gifva läsaren ett tydligare begrepp om saken, meddela vi här ett kort sammandrag af sektens historia från början.

Om mormonismens ursprung kan anmärkas följande: Sektens stiftare, Joseph Smith, dennes far och hela familj, hörde i Amerika till det slags folk, som kallas "Saltgräfvare," eller egentligen med andra ord bedragare, som resa omkring och inbilla enfaldigt och lättroget folk, att de hafva funnit guld-, silver- och andra minor, men äro i behof af

Brigham Young, Mormonernes öfverhufvud.

understöd för att kunna drifva desamma; de berättar också, att de veta hvar skatter ligga fördälde i de gamla grafhögar, af hvilka en så stor mängd finnes i Amerika; och på detta sätt narra de ifrån folk det de sjelfva behöfva.

Den unge Joseph Smith blef snart bekant för sin slughet och sitt goda hufvud, fadren lät äfven förstå, att det skulle blifva något af pojken, antingen general eller president i fristaterna. Men Joseph Smith blef namnkunnig uti en annan rigtning, nemligen som sektstiftare eller reformator. Härtill gäfvos de religiösa väckelser, som den tiden

egde rum i Amerika, den första yttre anledningen. Först drog han omkring som skattgräfvare och föregaf sig hafva funnit en sten, som hade den egenskapen, att när densamma låg uti hans hatt, kunde han se de i jorden dolde skatterna. På detta vis bedrog han många lättrogne under allahanda föregifvanden; men skatterna kommo aldrig i dagen. Och nu vände han bladet och började föregifva, att han hade utomordentliga syner och uppenbarelser, att Christus sjelf hade visat sig för honom i en lysande glans, och att en Herrans engel kom och förkunnade honom den befallningen från Gud, att han var utvald till Guds profet och sändebud att förkunnas budskapet om fullbordan af det gamla förbund, som Gud i sinom tid hade upprättat med Israel, samt om Christi återkomst och evangeli predikande för

allt folk, så att nu ett nytt Guds rike skulle stiftas, och ett nytt Guds folk samlas på jorden. Engeln uppenbarade honom tillika, att uti en viss kulle låg en profetisk skrift från gamla dagar, hvilken innehöll berättelsen om de infödde Amerikanarnes härstammande från Israeliterna. Derefter föregaf han, att han, genom att gräfva i kullen, hade funnit denna bok, bestående af en mängd plåtar af guld, på hvilka de gamle amerikanska profeters berättelser och spådomar voro skrifne med egyptiska hieroglyfer. För att kunna förstå och läsa denna bok erhöi han en utomordentlig och spe-

ciel nådegåfva. Han öfversatte nu texten och utgaf år 1828 Mormon-boken, så kallad efter den sista amerikanska profeten, Mormon, som skulle hafva hopsamlat densamma omkring 400 år efter Chr. f., och hvars son Moroni skulle hafva nedgrävt henne i omnämnde kulle.

År 1830 uppträdde Smith offentligen som Guds profet och stiftare af ett Guds rike. Hans anhängare voro blott 6 (hans bröder och närmaste vänner), men snart ökades deras antal, så att han inom årets slut hade samlat 80, hvilka han stärkte i tron medelst uppenbarelser och syner. Joseph Smith fick snart en viktig medhjelpare i Sidney Rigdon, en äfventyrare lik honom sjelf, en bankruttspelare och vederdöpareprest. År 1834 beslöt Smidt att kalla sin kyrka: "Jesu Christi kyrka af de yttersta dagars helige", och detta namn begagna Mormonerna sjelfve aldrähelst, eller ock förkortadt: "De yttersta dagars helige."

I Kittland uti staten Ohio och i Independence uti staten Missouri hade sekten sina förnämsta vistelseorter och byggde sig i den förstnämnda staden ett stort tempel med fyra predikstolar en i hvarje hörn, hvarest presten välsignade vän och förbannede fiende. När Smith var i behof af penningar, fick han genast en uppenbarelse, som förkunnade, att hans anhängare borde afstå all sin egendom till den nya heliga kyrkan. Detta fann man dock väl närgånget, och, upplyst genom en ny uppenbarelse, lät Smith nöja sig med hälften. Mormonerna lånte nu penningar äfven hos sina grannar och hvarhelst de kunde; men det var endast få, som ville anförtro dem några. Smidt grundlade derefter handels-hus och en bank, som sprängdes: Till följd af alla dessa bedrägerier uppkom oenighet, och Smith måste slutligen draga sig undan till den andra hufvudkolonien, Independence. Stället behagade honom. Han kallade det "Zion, Herrans arsenal" och fick nu en uppenbarelse, att detta ställe skulle vara medelpunkten för det nya Guds rike. Äfven här påbörjades en stor tempelbyggnad. Här hette det: "De rättfärdige skola ärfva jorden, allt tillhör oss, bedningarne (d. ä. andra Christne) hafva intet arf eller egendom" Nu reste sig folket i de kringliggande trakter, flere mormoner blefvo gripne, piskade, insmorde med tjära och vältrade i tjäder, hvarefter man lät dem löpa. Mormonerne gre-

po till vapen och kampen slöt med deras flykt. Dock samlade de sig åter och grundlade år 1836 ett nytt samhälle på ett annat ställe i staten Missouri. Här gick det under någon tid bra och de förökades starkt; men nu uppstod oenighet emellan dem sjelfva och på samma gång kommo de i gräl med grannarne, hvartill orsaken var densamma som förut, meml. deras orättvisa ingrepp och inkräktningar i världsliga saker. Slutligen kom det till krig med de öfrige invånarne. Mormonerna blefvo besegrade och helt och hållet fördrifne från staten Missouri. Ja till och med Joseph Smith med flere af hans närmaste förtrogne togos tillfångna och rättegångar inleddes emot dem. Men efter några månaders fängelse funno de tillfälle att fly och togo sin tillflykt till staten Illinois, som ligger längre åt vester, hvarest de fleste fördrifne hade bosatt sig. Här grundlade Mormonerna staden Nauvoo.

På detta ställe fann nu profeten med de 12 apostlar, han redan valt sig, det synnerligen godt att vara, och utfärdade till de spridde anhängarne nya uppenbarelser, som kallade dem till det förlofvade landet; ty nu hade han funnit herrlighetens hem, och med de förre ställena hade det blott varit misstag (änkönt han äfven om dem mottagit uppenbarelser). Här var rättastället, här skulle tusenåriga riket komma, här måste man alltså samlas, bygga en stor stad och ett tempel likt Salomons i Jerusalem; ty nu hade man till och med fått veta hvarest förbundets ark och andra heliga saker lågo dolde, så att det aldräheligaste ej behöfde stå tomt. Alla dessa nya uppenbarelser hade en förvånande verkan. Under loppet af ett par år begynte en präktig stad att resa sig i en intagande trakt vid Mis-sissippis bräddar, och ett stort och praktfullt tempel uppfördes med en ofantlig dopfont utanför ingången såsom en efterhärming af kopparhafvet i Salomos tempel. Uti denna dopfont döptes sektens anhängare, alldenstund det är hufvudsak, att den som döpes, nedsänkes helt och hållet under vattnet. Nu började man med vapenöfningar och bildandet af en här. Man införskref officerare och gjorde dem till generaler. En hogskola inrättades och professorer inkallades från andra orter och aflönades väl. En resande, som år 1842 besökte Nauvoo, berättar: "Staden har ungefär 15,000 människor och tillvexer

fort. Den har ett vackert läge och styres, som det tyckes med omtänka. Den kringliggande nejden är täck. På ett kort afstånd omkring staden och längs med floden bo säkert andra 15,000 af deras sekt. Jag var närvarande, då deras stående här, 3000 man, passerade revy för generalerna Smith, Bennet m. fl. Truppernes rörelser skulle gjort hvilken soldatkorps som helst i England, Frankrike eller Preussen heder. De hafva bland sina officerare några af de första talenter i landet, ditlockade af penningar och titlar. Blott en del af deras officerare och professorer äro Mormoner, men de äro alle förenade genom samfäldt intresse och skola ständigt handla i förening. De, som icke äro Mormoner då de komma dit, blifva det snart antingen af övertygelse eller egennytt. På deras hogskolor läras alla vetenskaper jemte latin, grekiska, hebraiska, franska, italienska och spanska, de matematiska facken ledas af en utomordentligt duglig professor vid namn Pratt, och en annan professor från Tre-enighets Collegiet i Dublin är deras universitets president."

Men icke heller här skulle deras vistelse blifva af stor varaktighet, änkönt de utan tvifvel sjelfva trodde det, och Joseph Smith redan derpå grundat stora planer. Så snart Mormonernes välmåga åter ökades, kunde de icke hålla sig, utan började att förfördela sina grannar och tillägna sig deras gods, samt uppenbarligen lägga an på att fördrifva dem från deras egendom för att derigenom vinna utrymme för andra ständigt invandrande Mormoner. Härtill kom, att Joseph Smith hade infört månggifte, var sjelf mycket utsväfvande och förförde bland flere också en Doktors hustru. Denne anklagade honom för statens öfverhet, och på grund af allt detta utbröt år 1844 ett nytt krig. Mormonerna försvarade sig väl tappert, men måste dock duka under och utleverera profeten, som kastades i fängelse. Men folkmassan var ytterligen uppretad och fruktade, att regeringen åter skulle släppa honom lös. Detta föranledde att ett par hundrade menniskor samlade sig den 27 Juni, trängde med svärtade ansigten in uti fängelset och dödade Smith tillikamed flere bland hans vänner. Ett sådant slut fick denne store profet, som hade förfört och bedragit så många. — Man har icke utan skäl gjort

en jämförelse emellan Joseph Smith och Muhamed. Begge drefvos nemligen af ett oroligt fikande efter äfventyr, begge föregåfvo, att englar besökte dem på ensliga ställen, begge stiftade nya religioner, begge stulo de från den gamla bibeln bidrag till deras egen nya, de förenade begge den högsta andliga och världsliga makten, de älskade begge månggifvet och lofvade sina anhängare ett köttligt paradys, begge gjorde Christi rike stor skada, och slutligen föllo de begge på sina gerningar.

Efter Smiths död blef omnämnde Brigham Young Mormonernes president. Sidney Rigdon deremot, som var orsak till mycken oenighet, utstöttes och "öfverantvårdades åt satan." Men efter nya strider med statsmagten nödgades Mormonerne att år 1846 gifva vika och lofva att utvandra "så snart vattnet kom i floderna och gräset spirade på marken." Man såg då ett ömkligt tåg af 80,000 utvandrare: kvinnor och barn, karlar och gubbar draga åstad 300 mil igenom öknar. Många dogo under vägen antingen af brist eller för Indianernes pilar eller vilda djur. Återstoden anlade kolonien Deseret långt åt vester i landskapet Utah, vid den stora Saltsjön. Det är en skön trakt och genomströmmas af en flod, som de kalla Jordan. De började nu att odla landet, bygga hus och lägga grundvalen till sitt sista och fjerdje Zion. Folkmängden har redan blifvit temligen talrik och tilltager årligen såväl genom ymniga invandringar af nya anhängare som igenom koloniens egen utveckling, ty Mormonerne förstå sin sak och äro mycket flitige och idoge. Presidenten herrskar helt och hållet despotiskt såväl i andligt som världsligt afseende, och hvar och en som vågar sätta sig emot honom, förföljes, mördas eller kastas i fångelse. Samhällets alla styresmän hafva flera hustrur. Kolonien har nyss blifvit upptagen bland Förenta Staterna, men alldenstund den icke vill lyda deras lagar, så kommer det efter all sannolikhet ej att dröja länge innan ett nytt krig med Mormonerne utbryter.

Mormonerne utgifva sig för att vara kristne, ja, de nöja sig ej med att räknas bland de öfrige kristne sekter, utan påstå till och med, att blott de äro sanna kristne, deremot alla andra som kalla sig så, blott oäkta, ja egentligen icke annat än hedningar, hvilka naturligtvis som sådana

äro att betrakta som Guds och Christi fiender, hvilkas ändalykt är förderf. Utan att vilja betala Mormonerne med samma mynt eller förelaga oss att bedömma deras inre kristliga värde, skola vi blott anmärka, att då man betraktar deras meningar och lärosatser, skall det blifva svårt att uppvisa någon sekt i kyrkans historia, som hyllat så förvirrade, så motsägande och besynnerliga åsigtter som Mormonerne. En flyktig blick på några af de viktigaste mormonska lärosatserna skulle blifva tillräcklig att öfvertyga läsaren om detta påstående.

Det hvaruppå Mormonerne tyckas lägga största vikt, är läran om det tusenåriga riket. Som bekant förekommer denna lära i Joh. uppenb. Under medeltiden funnos några fantastiska sekter, som kastade sig öfver denna lära och flere gånger förutsade världens ända, som då skulle inträffa inom några få år. Nu hafva Mormonerne åter framdragit denna lära, och det på allvar; ty de lära hvarken mer eller mindre än att Christus inom kort skall vända tillbaka till jorden, för att stifta det tusenåriga rike, hvarom uppenbarelsen talar. Först skall han förgöra alla sina fiender, alla hedningar och oäkta kristne, som icke höra till Mormonernes sekt. Derefter skall han stifta ett nytt rike på jorden i glans och herrlighet, och all jordisk lycksalighet skall blifva hans undersåter i det tusenåriga riket till del. Men detta är ännu teke allt. Det föregår, som man lätt kan tänka sig, många flere besynnerliga saker vid inträdandet af det tusenåriga riket, ja till och med sådana förändringar uti jordens fysiska beskaffenhet, hvilka helt säkert skola förvåna de naturkunnige. Vi skola höra Mormonerne sjelfve skildra denna händelse.

"Vi tro" — heter det *; — "att sedan Judarne med vapen tagit landet i besittning (hvilket de antaga skall ske i den närmaste framtid), uppbyggt templet och staden, skola hedningarne rusta sig till kamp emot Jerusalem. Staden blir eröfrad, husen plundrade, kvinnorna skändade, hälften af staden vandrar i fångenskap. Då skall deras länge förväntade Messias stå på Oljoberget, och berget skall remna midt itu emot öster och vester, så att det fram-

*) De sanna vittnens lif och lärdomar i Jesu Christi kyrka af de yttersta dagarnas helige. Sid. 2-3.

står en mycket stor dal; den ena hälften viker undan åt norr, den andra åt söder. Judarne skola fly till dalen för att finna ett skydd emot sina fiender. Messias kommer, skakar jorden, öfvervinner hedningarne, befriar judarne, rensar Jerusalem, förgör de ogudaktige, uppväcker de helige från döden, förer dem med sig och börjar sin tusenåriga regering, under hvilken tid hans ande skall utgjutas öfver allt kött; människor och djur, foglar och ormar skola blifva helt och hållet oskyldige, och fred, kunskap och Guds herrlighet skall betäcka jorden som vattnet betäcker hafvet (!), och konungariket, det stora konungariket under hela himmelen skall gifvas åt de sanna helige. — Under dessa tusen år skall satan vara bunden och icke ega makt att fresta människornas barn. Och jorden särskilt skall befrias från den förbannelse, som härflöt från fallet. Det ojemnt är skall jemnas; det ofrukthara skall blifva fruktbart, bergen jemnas och dalarna höjas; törnen och tistlar skola ej mera finnas, och jorden skall vinna i kraft och öfverflöd för Guds helige." Här af bör man kunna inse, huru jorden förändras, då det tusenåriga riket kommer.

Denna lära kan anses som mormonismens egentliga grundval, ty omkring denna vrider sig egentligen det hela, likasom den också är bäst egnad att förleda den lättrogne och okunnige och förmå honom att öfvorgifva hus och hem för att begifva sig till det land, hvarest man väntar denna förvandling till herrlighet. Derfor hafva vi ställt densamma i spetsen och omtalat den så utförligt. Af de öfrige lärosatser skola vi blott exempelvis ytterligare anföra följande egendomliga åsigtter och uppfattningar af de kristlige lärosatserna.

Uti läran om Gud finner man i de mormoniska skrifterna den mest förvirrade blandning af olika, hvarandra motsägande åsigtter. I de så kallade "Trons artiklar" heter det: "Fadrens person är ande, herrlighet och magt; sonens person är lekamlig, bildad såsom en människa, och den helige ande är fadrens och sonens sinne, och sträcker sig till alla deras gerningar, till att vittna om fadren och sonen." Här tyckes det blott antydvas tvenne personer, ty ens "sinne" kan väl icke vara en från honom sjelf olika person, och sonens personlighet blir dessutom ganska problematisk. I "mormonboken" deremot träffar man

Träffningen vid Silistria den 13 Juni 1854.

ofta på ställen, der Christus kallas, så att säga uti ett enda andetag, både Christus och Jehova; den evige fadren sjelf såges hafva underkastat sig lidanden och död o. s. v., hvaraf man alltså kan se, att de utan omständigheter låta fadren förvandlas till sonen, likasom man åter på andra ställen träffar den åsigten, att sonen är den ende Gud, hvilket ju äfven följer af det förra. Angående Christi uppträdande i världen samt hans moder, jungfru Maria, finnes det uti en af mormonbokens profetiske syner följande: "Och det skedde, att jag såg den stora staden Jerusalem, samt andra städer. Och jag såg staden Nazareth; och i staden Nazareth såg jag en jungfru; och hon var ganska dägelig och hvit. Och jag såg himlarna öppna; och en engel kom ned och stod framför mig och han sade till mig: Nephi! Hvad ser du? Och jag sade till honom: en jungfru, som är skönare och mera dägelig än alla andra jungfrur. Och han sade till mig: känner du Guds människoblivande? Och jag sade till honom: jag vet att han älskar sina barn; men jag känner icke alltings betydelse. Och han sade till mig: Se, jungfrun, som du ser, är Guds sons moder, enligt köttet! Och det skedde, att jag såg, att hon bortfördes af anden; och sedan hon hade varit bortförd i anden för en tid, talade engeln till mig, sägande: Sel! och jag såg åter jungfrun, bärande ett barn i sina armar. Och engeln sade till mig: Se detta Guds lamm, ja, den evige fadrens egen son! . . . Och sedan han sagt dessa ord, sade han till mig: Sel! och jag såg denne Guds son gå omkring bland människornas barn, och jag såg många falla ned för hans fötter och tillbedja honom . . . Och engeln sade åter till mig: Sel! och betrakta Guds nedlåtenhet! Och jag såg och skådade världens återlösare, om hvilken min fader hade talat; och jag såg äfven profeten, som för honom skulle bana vägen." Enligt Nephis uppenbarelse blef alltså jungfru Maria "bortförd" vid den tid, hon blef hafvande, och, som det tyckes, har hon jemväl födt sin son under denna tid; ty då profeten återser henne, har hon "ett barn i sina armar." Denna märkliga syn, af hvilken här blott anföres en del, hade profeten Nephi ungefär 600 år före Christi födelse. Vi antaga, att det här citerade stycke, som finnes i "mormonboken" pag. 19-20, bättre än ett vidlyftigt resonnement skall upplysa läsaren om beskaffenheten af denna

bok samt om de uppenbarelser och profetior, som finnas deruti, och hvilka för det mesta likna hvarandra.

Mormonernes tolkning och tillämpning af bibeln öfvergår allt det vilkorliga, förvrrade och motsagande, vi minnas oss hafva läst eller hört. Om man efter bokstafven skäl förstå profeternas figurliga uttryck, så framkomma de orimligaste, ja ofta de löjligaste meningar; ty "vi tro" — heter det — "det gamla, såväl som nya testamentes skrifter bokstafligen" (?). Sålunda hafva de af Esaias 40. 4: ("Alle dalar skola upphöjda varda och alla berg och högar skola förnedrade varda, och det ojemnt är skall jemnas, och det oslätt är skall slätt varda.") — fått ut, att, när det tusenåriga riket kommer, skola berg och dalar försvinna och hela jorden blifva en slätt, och det just har konvenerat dem att förstå detta ställe efter bokstafven och använda det på det tusenåriga riket. Å andra sidan citera de ställen i massa för att bevisa vilkorligt framställde, till en del spilttnya, förut ohörda satsar, änskönt det i de anförde ställena icke finnes en enda prick, som kunde tala för det, som skall bevisas. När det framställes sådana satsar som: "Det eviga evangelium skall uppenbaras af englar i de sista dagarne." — "Evangelium har varit predikad från begynnelsen". — "Det eviga prestadömet skall åter upprättas i de sista dagarna"; — "Den beseglade boken skall komma i de sista dagarna"; — "Förlorade böcker skola återkomma i de sista dagarna." — Då det möjligen kunde vara af nöden att producera flere böcker af samma kvalitet som "mormonboken," "förbundets bok" o. s. v., — så uppduka dessa "bokstafliche bibeltolkare" med så många bibelställen ur gamla och nya testamentet, att en hvar, som sjelf sysselsatt sig med bibeln och dess tolkning, måste förvånas öfver att se återopad en sådan massa bibelställen. Att de icke heller genera sig, att till och med i det historiska på det orimligaste och enfaldigaste sätt motsäga bibeln, visar bland annat den ofvanstående uppenbarelse om Marias bebådelse &c., som, innehåller en formlig hädelse, eller åtminstone en aldeles ovärdig och fantastisk framställning. Alldenstund de nu begagna bibeln på nyssanfördas sätt och derjemte på sitt vis utvidga och tillöka dess innehåll med nya uppenbarelser, hvilka de då och då mottaga och till och med försöka att förklara medelst profeternas spådomar,

så kan man lätt inse hvartill det hela skall leda, i synnerhet med ett dylikt begagnande af bibeln.

Till allt detta måste vi omtala den märkliga motsägelsen, som finnes i deras lära om äktenskapet. Som bekant hylla Mormonerna månggifte och hafva i senare tiden ansträngt sig att bevisa dess kristlighet. I en följd af numror af "Skandinaviens Stjerne," tredje årgången, finnes sålunda en vidlyftig afhandling i detta ämne, uti hvilken polygamien upprepede gånger kallas "gudomlig institution," och monogamien förkastas såsom okristlig. Detta söka de bevisa dels af patriarkernes, Davids och Salomos exempel, dels igenom att återropa enskilda personer (synnerligen furstlige) under senare tiden, hvilka på en gång haft mer än en hustru. Men låtom oss nu höra det, som står i Mormonernes egen bibel (Mormonboken pag. 120). På detta ställe håller profeten Jacob, profeten Nephis broder, i Herran Jehova Zebaots namn en straffpredikan till folket, uti hvilken äfven bland annat finnes följande:

"Men Guds ord trycka mig för edra styrrer öfverträdelsers skull. Ty se, så säger Herran: Detta folk begynner att vexas i ogudaktighet; de förstå icke skriften; ty de söka att ursäkta sig, i det de bedrifva hor med det, som skrivit är om David och Salomon, hans son. Se, David och Salomon hade i sanning många hustrur och medhustrur, hvilket var mig en vederstygglig sak, säger Herran; och så säger Herran: Jag har fört detta folk ut ifrån Jerusalems land medelst min arms kraft, på det att jag kunde uppresas mig en rättfärdig qvist af Josephs länders frukt. Hvarför jag Herran Gud, icke vill tillåta, att detta folk skall göra likasom de i gamla dagar. Derför hören mig, mina bröder, och lyssnen till mina ord; ty ingen man ibland eder skall hafva mera än en hustru; och af medhustrur skall han inga hafva; ty jag, Herran Gud, hafver behag uti kvinnans kyskhet. Men hor är en styggelse för mig, säger Herran Zebaot. Derför skall detta folk hålla mitt bud, annars skall landet för deras skull vara förbannadt." Sålunda talade profeten Jacob Lehi son och Nephis broder. Men det var profeten Joseph Smith förbehållit, att den 12 Juli 1843 i Nauvoo mottaga en uppenbarelse,

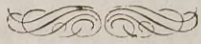
som tillät månggifvet. Sedan dess tyckes det hos Mormonerna hafva vunnit ett ständigt större och större anseende af gudomlighet, så att det nu har blifvit en "gudomlig institution." Det är föröfrigt rätt intressant, att Mormonerna, ännu sedan de år 1850 kommit till Danmark, i sina "Trosartiklar" hafva erkänt om äktenskapet: "Vi t o, att det är lagenligt och riktigt, att en man skall hafva en hustru och en kvinna en man *). Man skulle, tillfölje häraf, icke lätt förmoda, att Mormonerna voro polygamister; men de hafva kanske funnit det klokast, att icke genast förråda sin skröplighet, genom att uppträda såsom sådana, änskönt profeten Smith redan 7 år förut hade mottagit uppenbarelsen om polygamien tillåtlighet.

Mormonerne berömma sig af sina presters gudomliga kall, och profeten Smith blef till att börja med ordinerad af apostlarna Petrus, Jacobus och Johannes, hvilka just för detta ändamål uppenbarade sig för honom. De hafva ett i hög grad utveckladt prestvälde, ty utom profeten (eller presidenten) hafva de också patriarker, öfverste prester, apostlar, lärjungar, evangelister, biskopar, äldste, prester, lärare och diakoner. Desse andlige ordnar äro, med undantag af de högste, mycket talrika. Apostlarnes antal är bestämdt till 12, men dessutom finnes det äfven 70 lärjungar. Hvar och en har sin ålagda verkningskrets; men de lägre graderna måste för det mesta sörja för sitt eget underhåll, alldenstund den tionde, som betalas, i första rummet användas till tempelbyggnader och de fattige, och man kan med sanning säga om de fleste af deras prester och lärare att de uti sitt kall visa en oegennyttia och ihärdighet, som utan tvifvel vore värdig en bättre sak.

Änskönt Mormonerna, under den tid sekten bestått, hafva genomgått mycket, dels igenom krig med grannarne, dels igenom långa och besvärliga resor igenom öknar, vid hvilka deras antal ofta betydligt hopsmält, hafva de dock vunnit många anhängare, af hvilka de fleste finnas i Amerika. Dock finnes det redan nu många Mormoner i Europa, synnerligen i England, samt i andra verdensdelar, och man anslår deras hela antal till 7 å 800,000, eller till och med

*) En Sandhets-Röst för de Oprigtige af Hjerter. s. 4.

högre. Så mycket hafva deras missionärer uträttat igenom outröttlig ifver och ihärdighet.

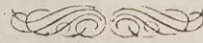

Logogryf.

N:o 7.

Så qvickt som en apa,
behändigt och lätt
jag kan mig förskapa,
på hundrade sätt.
Som konung jag braskar
i dag på en tron,
i morgon jag traskar,
som tullsnok vid bron.
I dag är jag engel,
höjd öfver all brist,
i morgon en bengel
och krånglig jurist,
I narkåpa gycklar
i dag jag som bäst,
i morgon jag hycklar
som läsareprest.
Af runer befinnas
blott fem i min famn,
men derutaf vinnas
dock följande namn:
en skänk af Pomona,
men bitter och sur;
hvad gjorde Bellona
i skarpaste dur;
afdelning i piecen,
som gick öfves scen'
en, som för kaleschen
får röra på ben;
af trollsländers slägte
hvad mången man har;
hvad stormen ej bräckte,
när ödmjukt det var;
hvad badande tärna
sig sänker uti;
en växtrikets stjerna,
med nektar för bi;
mot haglande skuren
en värnande sköld;
hvad gör han, filuren,
som lefver af stöld;
den hemska signalen,
som talar om brand,
hvad löser kanalen
ur tvångströjans band;
hur står korporalen,
med käppen i hand;
hur skjuter schakalen
på rofvet ibland;
hvad Göth blef inunder
den sotade ås;
bland skutor ett under,
med hundratals bås;
ett land, kring hvars gränser
af Ägir håll's vakt;
en, som på kadenser
och toner ger akt;
hvad Jehu i striden,
en Berserk gjort lik;
hvad angrep med tiden
hvar helig reliq;

jord, som tar tillbaka
de löften han gaf;
ett bruk, som lär smaka
Chineserna braf.

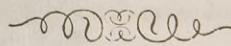

Fästningen Silistria.

Varna i Juni.

Fästningen Silistria har genom belägringen icke lidit så mycket som man i början trodde, och blott några trähus hafva nedbrunnit, under det att de, som voro uppförde af sten, och för det mesta bombfasta, hafva notstått de fiendtliga skotten. Öfverhufvud har platsen under åren 1848 och 1849 blifvit betydligt förstärkt genom nya verk under europeiska ingenjörofficerares ledning, hvilket i synnerhet egt rum med skansen Arab Tabia och batterierna vid Donau-sidan. De senare bestodo förut blott af jordvallar, som icke länge kunde trotsa någon allvarsam beskjutning. Sommaren 1847 raserades dessa verk och i deras ställe uppfördes bastionerade batterier af granit efter Vaubans system och hvilka stå i förbindelse med skansen Arab Tabia.

I bifogade afbildning af fästningen Silistria och dess nejd är 1 staden och fästningen, deribland Achmet Tschami, derinvid ett muradt observatorium, något i förgrunden ett stort sypressträd, derbakom paschans boning, framom utgången till Donau. Den mörka skansen i förgrunden prydes af ett ur. De lägre byggnaderna vid vattnet äro quarantänen o. s. v., derinvid Chioscia med fri utsigt och ett kaffé. 2 var ett förskansadt läger, som efter fästningens cervering upplöstes i en förpostkedja, som man ännu ser bakom bergsryggen ända till första förskansningen. 3 Araberskansan eller Misir Tabia. 4 Kurschid Tabia. 5 Abdul Medschid, deribland det turkiska lägret. 6 Mahmed Tabia. Här slutar Silistrias terräng. Vid ändan af planchen åt Turtukai: a midtemot fästningen fem ryska batterier, men af hvilka alltid blott de tre öfre voro bestyckade. aa Silistrias Waddu eller Furt (vadställe). b här utträder Donau och bildar en sjö, som kallas Jesern. Vid c börjar Portscha, ett stort öland på Walachiska sidan med många strömmar och sjöar. Här är landets gräns. d Wajachiets fasta land med distriktet Jalonitza-Kaleraschis hufvudstad. e Gola och f Hopa, tvenne turkiska öar med obetydlig trädväxt. Deremellan de stora Donau-armarne, öfver hvilka de ryska broarne förer. gh ryska läger med observatorier. i modell af turkiska citadellet Abdul Medschid. kk ryska arméens tranchéer emot turkarnes verk.

Staden och fästningen Silistria jemte dess område under Ryssarnes belägring.

Nästa N:o utgives den 5 November.

Doktor och Advokat.

(Forts. fr. N:o 43.)

"Louise älskar mig," tänkte Julius, i det han genomströfvade sin trädgård; "men hon hålles tillbaka af doktorn att nära denna höjelse. Nu känner Joseph hennes hjertas tillstånd, han skall, så vida jag känner honom rätt, tordra en förklaring, och Louise, som var nog svag att rätta sig efter sin moraliska pedants tyranni, skall bli tvungen att bryta sin plågsamma tystnad. Det var en förträfflig kupp, en skarpsinnig jurist värdig. Herr doktor Friedland, jag vinner min process, och köpman Raimund skall som sista iustans underteckna."

Julius åt på sitt landtställe förnöjd sin middag, och for derefter i en elegant vagn till staden, för att en stund arbeta i sin byrå.

VI.

Joseph Raimund kom hem. Likasom alltid, när han återvände från börsen, gick han äfven i dag in i sin hustrus rum. Intet förrådde, att hon varit ute. Hennes toalett var densamma, som när hon blef hemma.

"Hvad fattas dig?" frågade hon med ömt bekymmer. "Du ser mycket blek ut, kära Joseph, och dina ögon äro så dystra."

Härvid slingrade hon sina vackra armar omkring hans hals och kysste hans bleka kind.

Joseph darrade under denna smekning, ty den förekom honom så sann och innerlig, att Louise måste vara en mästarinna i förställningskonsten, om den skulle vara konstlad, och han ansåg henne i detta ögonblick för okonstlad. Med en genomträngande blick såg han ned på den intagande qvinnan. Huru förundrad lät icke Louise armen falla.

"Min Gud, huru är det med dig?" viskade hon bestört.

Han föregaf häftig hufvudvärk och gick långsamt fram och tillbaka i rummet, hvarst allt andades lycka och kärlek, i detta så lugna rum, hvarest nu förbereddes en förstörande storm.

Louise blef orörlig stående på sin plats, hon hade hopknäppt de små fina händerna och såg på sin make med ängsliga blickar. Således hade hon ännu aldrig sett honom, och det måste alltså hafva förefallit något utomordentligt, och hennes samvete erinrade henne om Julius.

"Det är i dag vackert väder — har du ännu icke varit ute?" frågade han synbart afsigtslöst, men drivven af dessa tusentals

tankar, som svartsjukan under den senare tiden insmugit hos honom.

"Nej!" svarade hon tvekande och darrande.

Joseph hade väntat ett säkert och bestämdt svar, ty på botten af hans hjerta lät sig ännu alltid höra en stämma, som förklarade den ömt älskade maken skuldlös. Så kunde blott en brottslig svara, som plötsligen ser sig gripen på bar gerning. Detta "nej" genombarrade hans själ. Han stannade och betraktade sin hustru med en blick, för hvilken hon darrade. Här stod hon nu som en skön marmorstaty; allt blodet hade vikit bort från hennes kinder, och det stora ögat, som eljest blickade på honom så förtroendefullt och älskande, hade nu sänkt sig till marken.

"Louise!" ropade Joseph i en hjertslitande ton.

Då påminde han sig plötsligen advokatens ord, enligt hvilka hon af medlidande och af lydnad emot sin far hade gift sig med honom. Han tänkte på sitt inträde i den rike köpmannens bus, och på de välgerningar, man visat honom. Hans smärtsamma skakoing bannlystes, och hans medfödda stolthet reste sig mäktigt i hans bröst.

"Har du intet att säga, Louise?" frågade han lugnt, men med darrande röst. "Begagna dig af mitt nuvarande lynne, ty jag är i stånd att höra allt, allt! Jag begär icke, Louise, att du skall tala för att rättfärdiga dig, ty jag eger ingen rättighet att göra dig förebräelser; men för att få ett slut på mitt kvalfulla tillstånd emellan tvivel och hopp, bör du tala. Jag är enskapsel af din faders ädelmod, af honom, som anförtrödde mig sin dotter och sin förmögenhet — jag har redligen förvaltats hans kapitaler, och för hvilka jag skall göra honom räkning; men om jag har tillfredsställt ditt hjerta, det måste du afgöra, ty du känner det. Hvarför darrar du för Joseph, som beträdde din faders hus såsom en fattig föräldralös pojke? Frukta icke, att jag misskänner min ställning; ty det, som skulle vara omöjligt för tacksamheten skall min hederskänsla fullborda. Svara mig därför öppet: har du medan jag var borta lemnat huset?"

"Ja, jag hade gått ut, Joseph," svarade hon med osäker stämma, änskönt hennes bleka ansigte förblef lugnt. "Om jag i första ögonblicket nekade dertill, så skedde det för ditt uppretade tillstånd skull, hvilket jag ville låta gå öfver."

En kall rysning genombäfvade den arma Joseph.

"Advokaten har rätt," tänkte han. "Blott af medlidsambet har hon hittills tegat, och blott af medlidsamhet uttalar hon nu en lögn. Louise," sade han högt, "sedan återkomsten från min sista resa har misstanken fått magt med mitt hjerta, och jag erkänner öppet, att jag med hela min kraft, änskönt förgäfvos, försökt bekämpa densamma. Sluta denna kamp, som förtär mig, och bekänn för mig allt, som föregår i ditt hjerta."

Den unga frun såg upp, och en lätt rodnad utbredde sig öfver hennes kinder.

"Joseph, således har du förföljt mig med ovärdig misstanka?" frågade hon.

"Nej, derpå är Gud mitt vittne!"

"Hvad har hänt i dag? Hvarifrån härrör ditt upprörda tillstånd?"

"Tillfället lät mig möta dig på ett ställe, der jag ej förmodat dig. Du har sett mig —"

"Jag?" afbröt hon. "Men du tror mig ju ej mera," tillade hon smärtsamt, "du kan kanske ej längre tro mig, sedan skenet är emot mig. Jag har i dag på morgonen varit hos vår doktor — men, då jag icke fann honom hemma, vände jag tillbaka."

"Du har blott varit hos doktorn?"

"Blott hos honom. Men gör mig inga flere frågor — lita blott ännu en kort tid på mig, och du skall få veta den lilla hemlighet, som jag nu är tvungen att bevara. Joseph, förtroendet är en dygd hos kärleken — bevara det för mig, att jag ej tvingas att tvifla på din kärlek, ty detta tvivel vore min död. I detta ögonblick är jag så upprörd, att jag icke kan försvara mig; men jag är ej någon illistig qvinna, och att jag älskar dig bör du inse, när du öfverväger det förlutna. Detta är min bekännelse, mera kan jag ej säga dig."

"Louise, hvad begär du?" utbröt Joseph. "Omgifven af tvivel, som skaka mannens tro och som måste uppväcka hans svartsjuka, skall jag förlita mig på dig? Louise, jag är ej längre den förste, ej längre den ende i ditt hjerta."

"Min Gud, du tviflar på min kärlek?" utbröt hon under tårar.

"Jag döljer för dig inga af mina tankar, och du —"

"Säg intet mera, Joseph!" afbröt hon honom hastigt och uti en förfärlig ängest. "Säg åtminstone icke nu något mera — vi måste, begge tiga, om vi icke uppsätligt vilja förstöra vår lycka."

En betjent trädde in och anmälde, att det var serveradt.

"Jag har spisat!" sade Joseph.

"Man behöfver ej att vänta mig!" tillade Louise.

Förundrad aflägsnade sig betjenten, i det han kastade en medlidsam blick på sin herre.

"Louise," vände sig Joseph till sin maka, "du saknar mod att muntligen gifva mig en förklaring, på hvilken din framtida lycka och min heder bero — jag väntar ett bref från dig. Du skall så mycket lättare kunna anförtro allt åt papperet, som anblicken af min person ej längre skall väcka ditt medlidande."

Efter dessa ord gick han in uti sitt arbetsrum.

"Hvad är det? Hvad är det?" hviskade Louise. "Detta ängsliga tvifvel får ej längre sönderslita mitt hjerta, och ännu i dag skall doktorn erfara allt, på det att han må göra ett slut på detta bedröfliga förhållande. Jag vill intet dölja, intet! Heldre än att föra ett sådant lif, vill jag falla ett offer för den sorgligaste visshet."

Den unga frun satte sig vid ett skrifbord, tog en penna och började skriva. En timma derefter ropade hon sin kammarfru.

"Detta bref bringar ni genast sjelf till doktor Friedland. Laga så, att ingen här i huset får veta, hvarthän ni går. Skynda sedan att komma tillbaka så fort som möjligt."

VII.

Ännu samma afton visade sig doktorn i köpmannens hus. Han frågade efter fru Raimund, och man förde honom till hennes rum. Då han steg in reste sig den unga frun från soffan, hon borttorkade hastigt sina tårar och räckte doktorn handen.

"Jag kommer sjelf, för att bringa svar på ert bref," sade han med vänligt allvar. "Vår angelägenhet är så vigtig och erforderar en så ömtålig behandling, att jag så mycket som möjligt undviker att skriva."

Doktorn förde fru Raimund tillbaka till soffan och tog plats bredvid henne. Derefter tog han förtroligt hennes hand och sade:

"Ni har uppmanat mig att vara eder hederers läkare — Louise Cordes har anspråk på min faderliga kärlek, och jag tvekar intet ögonblick att villfara hennes önskan."

Louise rodnade och började gråta.

"Doktor," stammade hon, förvirrad af blygsel, "jag måste för er öppna mitt hjerta! Jag är ingen synderska, som igenom en ångrande bigt vill försona sin skuld — jag har intet brutit, min själ är ren och mitt samvete anklagar mig icke; men jag be-

höfver en rådgifvande väns, en uppriktig beskyddares kraftiga hand."

"Jag lofvar, att för er vara båda delarne."

"Mitt bref innehöll en svag hänsyftning på det, som ni borde veta, doktor. Ack! fruktar ni icke att vara medvetande om en farlig hemlighet!" utbröt hon sakta, i det hon betäckte sitt ansigte med sin näsduk, för att dölja den uppstigande rodnaden af blygsel och förlägenhet.

"Nej, det fruktar jag icke, min arma Louise, ty jag skulle ej känna er, om jag kunde förutsätta något sådant. Man har vågat att antasta eder lycka, eder heder —"

"Huru, ni vet?" inföll Louise öfverraskad.

"Jag vet redan allt," sade doktorn leende, "och det gläder mig att kunna spara er berättelsen af edra lidanden."

Plötsligen bleknade den unga frun.

"Hvem har sagt er detta?" hviskade hon med knappt hörbar stämma. "Kanske min man?"

"Nej, nej; Joseph känner kanske till och med icke den fara, som hotar hans husliga lycka, och vi skola afvända den, innan han derom får aning."

"Doktor, han känner den redan!" utbröt Louise.

"Huru?" frågade gubben förskräckt. "Skulle ni hafva begått någon oförsigtighet?"

Louise berättade Josephs återkomst och sitt samtal med honom.

"Min vördade vän," slöt hon med rörd stämma, "den tankan, att hafva hört på Julius Morel och icke sändt honom hans bref tillbaka, tynger som ett förfärligt brott på min själ. Plågad af en för mig oförklarlig ångest, nekade jag, att jag utan min mans vetande hade varit i ert hus; ty det är för mig, som om den minsta misstanka från hans sida skulle krossa hela mitt lifs lycka. Jag är oskyldig, doktor, och det oaktadt kan jag icke vara helt och hållet öppen emot honom. Det har varit mitt ifrigaste bemödande, att för honom dölja hans ungdomsväns förvillelse, det är vidrigt för min känsla att uppträda som anklagerska emot den unge man, hvars fader Joseph betraktar som sin lyckas grundläggare. Julius är en falsk vän, men min man skall ej tro detta, och han skall heldre skriva denna skuld på min räkning, åtminstone tills dess jag framlägger bevis, att jag sjelf är en genom list insnärjd toka. Doktor, för er bekänner jag, att min fåfänga smickrades af den hyllning, som Julius bragte mig; men jag märkte tyvärr

för sent, att jag hade tillåtit min mans vän förmycket. Hvad jag ansåg för oskyldigt, till och med enfaldigt skämt, tog han för allvar, och advokaten trodde sig härigenom hafva anspråk på rättigheter, som bragte mig att darra. Han skref bref till mig, som, om de blifvit läste af med förhållandena obekanta människor, skulle tekonat mig som en uppenbar äktenskaps-bryterska; och det oaktadt har jag uppfört mig emot Julius så, att det på sin höjd kan klandras därför, att det skedde under min mans frånvaro. En svår sjukdom blef följderna af min själskamp, jag har grymt fått plikta för min oförsigtighet, och som det tyckes, torde svårare följder vara att befara. Hjelp, rädda mig, doktor, och öfvertyga min man, att jag aldrig upphört att vara honom trogen, att jag till och med icke vet, hvarifrån de olyckstrådar, som omslingra mig, så plötsligen kommit."

Den unga frun borttorkade tårarna ur sina sköna ögon.

"Mitt stackars barn," sade doktorn deltagande, "jag känner er fara, och har icke ett ögonblick dragit i tvifvel, att advokaten tillagnar sig rättigheter, till hvilka han knappt eger en skynt af orsak. Ni har smålett åt honom — och han talar om ömheter; ni har kallat Joseph en ifrig köpman — och han talar om en torr affärsman, som icke förmår att fylla ert hjerta — kort sagdt, han vill göra er skuldbelastad, på det att ni, af fruktan för det offentliga omdömet, skall helt och hållet öfverlemna er åt honom. Herr Julius Morel visar sig här som en slug advokat, likasom i det allmänna lifvet; finnes ingen orsak till process, så drager man en sådan fram vid häret. Alltså Joseph yttrade denna midtag den första misstankan?"

"Ja."

"Och ni har sedan er sjukdom icke med vett och vilja tagit något steg, som härtill kunnat gifva orsak?"

"Det svär jag vid den allsmäktige Gud!"

"Då har advokaten försökt att utströ misstankans frö i Josephs hjerta. Nu fordras det att kunna bevisa honom, hvem Julius Morel är. Känner han först advokatens sinnelag, så kan han så mycket lättare och säkrare bedömma sin hustru. Men ni måste hjälpa mig, min fru."

"Huru kan jag?"

"Fråga icke, ni är den sjuka, jag doktor. Sätt er och skrif, hvad jag dikterar. Vi hafva ett svårt ondt att bota, vi måste följaktligen begagna starka medel."

Louise satt vid skrifbordet och doktorn

dikterade, under det han lutade sig ned öfver hennes stol:

"Min herre! Svaret på ert sista bref måste jag meddela er muntligt. Ni skall i afton klockan nio träffa mig på mitt landtställe."

Louise såg bestört upp.

"Skrif ni," sade doktorn skrattande. "Jag behöfver blott detta bref; för en dame till detta rendez-vous skall jag sjelf sörja. Alltså: landtställe. Min man är i afton bjuden till doktor Friedland, och kommer först sent hem. Louise. Försegla och adressera nu brefvet."

"Här, doktor, jag lägger min heder i er hand!" sade Louise, i det hon darrande lmnade honom det lilla brefvet.

"Och doktorn gifver er härför en från svartsjuka och misstänka botad man tillbaka. Till klockan sju är advokaten på sitt kontor — tillåter ni, att jag sänder er gamla Meta ditbort? Och nu lef väl; följden af mitt botemedel torde ni kanske ännu i afton varseblifva hos er man."

"Gud gifve det!"

I förstugan affärdade doktorn kammarfrun med brefvet; derefter gick han in på kontoret, hvarest Joseph arbetade. Den unge köpmannen mottog gubben med smärtlös vänlighet.

"Min vän," hviskade han, "i afton tillhör ni mig. Er doktor befäller, att ni nu slutar för i dag, spisar hos honom och sedan tager i hans sällskap en promenad. Nu är klockan half sju — jag har ännu en sjuk att besöka — klockan half åtta träffar ni mig hemma."

Joseph försökte att göra invändningar, och skylldade på posten.

"Äfven jag har postunderrättelser att meddela er, hvilka äro viktigare än alla andra," hviskade doktorn. "Men blif ej rädd, det är inga hjosposter. Alltså?"

"Jag kommer, doktor!" svarade Joseph.

"Ni vet, att jag älskar punktlighet!" anmärkte doktorn och aflägsnade sig.

På gatan mötte han Louises kammarfru, som vände tillbaka från advokaten.

"Nå?" frågade han.

"Jag träffade honom hemma. Han mottog brefvet, genomgick det, och gaf mig en Louisd'or för besväret. Derefter afskedade han mig, utan att tillägga ett ord."

"Godt, min vän, jag tackar er," sade doktorn, i det han fortsatte sin väg. "Detta svar var efter önskan, ty det bevisar, att den sluge advokaten går i snaran."

Doktorn gick nu in uti ett hotell för resande. En timma senare mottog han Jo-

seph i sitt rum, hvarest aftonmaten redan var serverad. De begge männen spisade, hvarunder doktorn skyudade på; derpå anträdde de en promenad till landtstället.

VIII.

Skymningen hade längesedan inbrutit, då doktorn förde sin vän på sidovägar emellan träden till det honom välbekanta landtstället. Trädgårdsmästaren, som bodde i ett täckt litet hus, öppnade porten, och lät herrarne träda in uti den kostbart inredda villans salong. Under det att Joseph sysselsatte sig med att tända en stor astrallampa, hade doktorn stigit utför trappan och talade sakta med den gamle trädgårdsmästaren.

"Vi vänta flere gäster," sade han, "en herre och en dame. För dem in i salongen, men säg dem icke, att vi redan äro komne. Vi hafva i sinne att utföra ett skämt, som vi skulle gå miste om, så vida ni pratar bredvid munnen, och då kunde lätt herr Raimund jaga er ur tjesten. På förfrågan kan ni säga, att ni frampå qvällen hade fått befallning, att klockan nio tända salongslampan, som jag ser brinner."

"Godt, herr doktor, allt skall punktligen uträttas."

Trädgårdsmästaren tog till mössan och aflägsnade sig. Doktorn återvände till salongen. I samma ögonblick slog pendulen på kaminen nio.

"Min vän," sade han till Joseph, "tag nu er hatt och följ med mig."

"Hvartbän?"

"Bakom glasörrarne i detta kabinet med de gröna förhängena."

"Doktor, hvad har ni för er?"

"Ni skall med mig betrakta en sjuk man och en lidande fru — jag har åtagit mig att bota dem begge. Drag ni deraf edra slutsatser, och använd dem vid förekommande fall."

"För Guds skull, doktor, hvilka äro dessa personer?" frågade Joseph i en förfärlig spänning.

I detta ögonblick lät portklockan höra sig. I stället för att svara grep doktorn Josephs hand, och drog honom hastigt in i kabinettet, hvars dörr han stängde efter sig. Derefter togo herrarne plats på hvar sin stol så, att de igenom förhänget kunde öfverse den klart upplyste salongen.

"Och tänk eder nu," hviskade doktorn, "att ni sitter vid er makas sjuksäng. Undvik hvarje buller, och fatta er med tålmod; att krisen är välgörande, derfor ansvarar jag med mitt grå hufvud. Lagg väl märke till allt, men lät intet förvänn

er af hvad ni än får bevittna. Gör mig inga frågor, ty jag skall ej svara er."

Den arme Josephs plåga låter ej beskriiva sig, då han såg advokaten stiga in i salongen. Han var helt och hållet af den tanka, att han här skulle blifva vittne till sin hustrus illistighet. Med ett förtvifladt mod beslöt han att lyssna och derefter tagga sina mått och steg.

Julius, högst elegant klädd, gick småleende fram och tillbaka i salongen. Då och då blef han stående, såg på sitt ur och lyssnade. Då intet ljud lät höra sig, trädde han fram till bordet, på hvilket en lampa lyste, framtog en biljett och läste.

"Han pröfvar ännu en gång om det är äkta," tänkte doktoru skrattande. "Ah, min vän, vi efterapa icke handskrifter, så länge originalerna stå oss tillbuds."

Fem minuter förflöto. Då hördes portklockan åter. Joseph såg, huru Julius blef stående och med ett triumferande leende blickade åt dörren, och for med handen igenom det lockiga håret. Doktorn grep den unge köpmannens hand, som om han ville ingifva honom mod; vid detta tillfälle kände han, huru hans puls jagade och hans hand brände.

"Det är intell! Det är intell!" hviskade han honom i örat.

Joseph lyssnade i en förfärlig spänning. Då öppnades för andra gången dörren, och ett fruntimmer trädde in. Hon bar en kort sidenmantilj och hvit hatt, hvars slöja dölde ansigtet. Sedan hon försigtigt stängt dörren, trädde hon längre fram i salen.

"Min maka!" hviskade köpmannen, hvars blod stockade i ådrorna. Och med en konvulsivisk darrning grep han doktors hand, utan att lemna de begge personerna i salen ur sigte.

"Lugn, lugn!" förmanade doktorn.

Lyssnarne sågo nu, huru advokaten trädde den unga frun till möte och grep den lilla med hvita handskar försedda handen, som han ömt kysste.

"Ändtligen!" utbröt han. "Minuterna hafva blifvit mig till timmar, och jag började redan betvifla, att jag i afton skulle blifva så lycklig, att för er få uttrycka känslorna af min uppriktigaste dyrkan. Ack, Louise, ni her hittills spelat grymt med mig!"

Fruntimret svarade icke, men hennes hela kropp började darra, och ett sakta snyftande lät höra sig.

"Ni gråter!" sade Julius Morel medlidamt. "O, dessa tårar bränna som eld på mitt hjerta! Louise, bryt dessa tryckande bojor, förtro er åt mig, som till och med

utan er vilja är sysselsatt med er lycka, anförtro er åt den sanna kärlekens goda genius, och framtiden skall blifva ännu klarare, ljufvare. Ni har hittills icke förstätt mig, ni har som en god korsdragerska lidit, utan att känna källan till ert lidande. — Louise, i dag skall ni säga mig, att jag haft rätt! Mer än någon i världen känner jag mig kallad att befördra er lycka, och vid Gud, jag skall befördra den! Ännu alltjemt tårar till svar? Kan ni icke borttaga slöjan och öppna ert hjerta för mig? Louise, låt mig uti edra sköna ögon läsa det, som ni ej har mod att säga mig, och jag fulländar verket till ert befriande, detta verk, som jag redan emot er vilja påbörjat!”

Julius kastade slöjan åt sidan. Men knappt hade han sett fruntimrets ansigte, innan han bestört steg tillbaka och utstötte ett högt rop. Joseph försökte att fördubbla sina ögons styrka, och han såg ett främmande, men mycket vackert fruntimmersansigte, som brände af sinnesrörelse och badade i tårar.

Advokatens uppförande hade plötsligen förändrat sig. Blek af vrede och darrande i alla lemmar steg han åter det unga fruntimret närmare och utbröt med qväfd röst:

”Du, Helene, du? I sanning, du spelar en förträfflig röle! Bekänn, eländiga, hvem har tingat dig till detta? Huru kommer du hit?”

”Hvem som bringat mig hit?” frågade en mild, bedjande stämma. Ingen, herr advokat Morel! Jag tror, att jag eger rättighet att uppmana min make till det, som han inför Guds altar högtidligen lofvat! Ni har förut i dag bjudit mig penningar, velat afköpa mig mina anspråk och hotade till och med att genom ert inflytande vilja krossa mig, om jag icke godvilligt gaf mig.”

”Och detta skall ännu skel!” svarade Julius, som återvunnit sin fattoing, med ett förfärligt lugn och köld. ”Min fru, ni känner nu en af mitt hjertas hemligheter, hvilken måste öfvertyga er, huru litet ni kan vänta er af mig. Jag upprepar ännu en gång alla mina anbud, och fordrar dere mot, att ni betraktar mitt äktenskap som en obetänksam ungdomsdärskap och glömmmer detsamma.”

”Julius, Julius!” snyftade den arma frun, ”eder kärlek till mig kallar ni en ungdomsdärskap?”

”Jag har af medlidande fört eder till altaret.”

”Det är förfärligt!” stammade Helene. Hon grät ett ögonblick i tysthet för sig sjelf, derefter borttorkade hon sina tårar och sade med en vördnadsfull fattning; ”Det

är sannt, Julius, jag var fattig, då ni i Wien lärde känna mig, jag sörjde för min sjuka moder med mina händers arbete och hade ofta att kämpa med nöd och umbäranden; men med hvilken förfärlig ed svor ni icke, då jag, den fattiga flickan, icke ville tro på edra kärleksförsäkningar? Ni svor, att vilja döda er, om ni icke finge hemföra mig som hustru. Den tiden talade ni icke om medlidande, den tiden var jag er kärleks ideal, den maka, som er fantasi hade skapat. Och borde jag icke tro på oegennyttan af er kärlek, då jag icke hade annat än min heder och min innerliga böjelse att bjuda er? För att undanröja mitt sista tvifvel, låt ni viga er med mig, jag tillhörde er och ni försäkrade er vara fullkomligt lycklig. Då reste ni bort, för att förbereda min ankomst och lofvade, att inom två månader föra mig till er familj. Då och då erböll jag bref och ni lät mig icke heller sakna medel till min existens; men ni kom icke tillbaka och uppehöll mig tvenne år med den försäkran, att ni blott försigtigt vågade förbereda er fader på vår, utan hans samtycke, ingångna förbindelse, alldenstund han för er hade utstakat ett annat äktenskapsprojekt, och att förlusten af ert arf stod på spel. Jag är er maka, Julius, och reste till Hamburg, för att vara i er närhet. Ni har bedragit mig, herr Morel; det är icke er far, som hindrar er att erkänna mig, men er böjelse för en annan, som ni nu vill insnärja i edra nät på samma sätt som ni insnärjt mig.”

”Ack, huru väl ni är underrättad?” utbröt Julius gäckande. ”Det gör eder slughet all heder, att ni velat att sätta er i besittning af mina hemligheter.”

”Det är Guds skickelse, herr Morel!” svarade Helene. ”Jag har i rättan tid kommit till Hamburg, för att påminna er om er pligt, för att rädda er heder.”

”Min heder? Hvem har antastat den?”

”Ni sjelf!”

”Helene!” ropade advokaten hotande.

”Ni skrämmer mig icke tillbaka, Julius, ty er heder är också min, och om jag försöker att skydda densamma, så uppfyller jag blott en helig pligt. Tvenne år har jag varit skiljd från er, och under denna tid har jag gjort mig förtrogen med den tanken, att jag af er kärlek icke vågar vänta min lycka — denna dag har intygat det. Ni kan stöta den arma, älskande Helene ifrån er, men er hustru måste ni erkänna inför världen.”

”Hvem kan tvinga mig derlill?”

”Jag, den fattiga Helene, som ni förut i dag ville genom er betjening låta kasta ut

på gatan. Min herre, ni har framställt er ställning vis a vis mig, jag vill nu framställa min. Ni talade om äktenskapet med så ringa aktning, som man talar om ett vanligt handelskontrakt; välan, jag stryker ut kärleken ur detta kontrakt, men jag gör mina anspråk derpå, att det i öfrigt uppfylles. Med mitt medgifvande skall det aldrig blifva löst, och ni kommer nu att med mig bära följderna af er obetänksamma ungdomsdärskap, såsom ni behagade att kalla vårt giftermål. Ni skall i morgon för världen presentera fru Morel, och om ni vägrar —”

”Hvad då?” frågade Julius gäckande. ”Om jag vägrar?”

”Så gifver jag er till pris åt det allmänna åtlöjet. Man skall komma att hjertligt skratta åt herr Julius Morel, som man anser för Hamburgs slugaste advokat, och hvar han visar sig, skall han mottagas med det begabberi, han förtjenar. Se, skall man säga, der är den försigtige juristen, den tillförlitlige mannen, som genom det mest raffinerade kärleksprat eftertraktade att förföra sin bästa väns hustru, han, som skref de ömmaste och mest inställsamma bref, han, som det slutligen genom sin skarpsinnighet lyckades att beveka den stackars kvinnan till ett hemligt samtal, och då han lyftade den förfördes slöja, såg han framför sig sin egen maka, som han skamlöst öfvergiftvit och trodde hundrade mil borta; det är denne man, som anser sig för ägrare öfver en dygdig kvinna, och inbillar sig, att han till passion älskas af Louise Raimud, hon den goda Louise, som icke har en aning derom, ty alla hans rörande och skarpsinniga bref hafva aldrig kommit i hennes händer.”

”Helene! Helene!” ropade Julius med bafvande röst.

”Ja, min herre, ni ville bedraga er bästa vän, och nu är ni sjelf den bedragne. Icke sannt, det är en lustig historia? Hvad menar ni, om ryktet bringar densamma kring staden? Hvad menar ni om man i afskrift uppläser edra bref, ett mönster af stilistisk förmåga och skarpsinnighet, på kaffeerna? och allit detta är beroende af mig — ty jag innehar de fatala brefven, om hvilkas existens fru Raimud icke har en aning. Nu känner ni mina vapen — det beror af er sjelf att inställa eller fortsätta kampen.”

Julius stod i salongen som en stenbild. Likasom vaknande upp ur ett djupt funderrande kom han åter till besinning och frågade:

(Forts.)

